

© Совет на Европа/ Европски суд за човекови права, 2012. Овој превод е изработен со поддршка на Human Rights Trust Fund на Советот на Европа (www.coe.int/humanrightstrustfund). Преводот не е обврзувачки за Судот. За понатамошни информации видете ја целосната назнака за авторски права на крајот на овој документ.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Информативна белешка за судската пракса на Судот бр. 143

јули 2011

***Bayatyan v. Armenia* - 23459/03**

Пресуда 7.7.2011 [GC]

Член 9

Член 9-1

Манифестирање на вероисповест или уверување

Осуда на лице што вложило приговор на совеста за одбивање да служи воен рок: *повреда*

Факти – Апликантот, Јеховин сведок, кој бил прогласен за военоспособен, ги информирал властите дека одбива да служи воен рок врз основа на приговор на совеста, но е подготвен да извршува алтернативна граѓанска служба. Кога бил повикан да отпочне со служењето на воениот рок во мај 2001 тој не се јавил на повикот и привремено го напуштил својот дом од страв дека ќе биде присилно одведен во војска. Бил обвинет за одбегнување на регрутација и во 2002 бил осуден на две ипол години затворска казна. Бил отпуштен условно откако отслужил околу десет ипол месеци од казната. Во одноското време во Ерменија немало закон што нуди алтернативна граѓанска служба на оние кои вложуваат приговор на совеста.

Право – Член 9

(а) **Применливост** – Ова е прв предмет во кој Судот го испитувал прашањето на применливост на Член 9 на прашањето на оние кои поднесуваат приговор на совеста. Претходно, Европската комисија за човекови права во низа на одлуки одби да ја применува оваа одредба на ваквите лица, врз основа на тоа што, бидејќи Член 4 § 3 (b) од Конвенцијата ја исклучува од концептот на присилен труд „секоја служба од воена природа, или во случаи на лицата што вложуваат приговор на совеста, служба извршена наместо задолжителниот воен рок“, изборот дали да се признаат лицата што вложуваат приговор на совеста или не е препуштен на земјите – потписнички, Прашањето, оттука е исклучено од делокругот на Член 9, што не може да се прочита како гарантирање на слобода од судско гонење заради одбивањето да се служи војска, Сепак, тоа толкување на Член 9 е одраз на идеите што претежнувале во тоа време. Оттогаш се имаат случено важни новини и на меѓународно ниво и во домашните правни системи на земјите – членки на Советот на Европа. До

моментот на наводното попречување на правата на апликантот согласно Член 9 во 2002-03, речиси постоеше консензус меѓу земјите – членки, од кои огромно мнозинство веќе го имаа признаено правото на приговор на совеста. Откако апликантот бил ослободен од затвор, и Ерменија го признала тоа право. Комисијата за човекови права на Обединетите нации сметаше дека правото на приговор на совеста може да се изведе од Член 18 од Меѓународниот пакт за граѓански и политички права и Член 9 од Повелбата за фундаменталните права на Европската Унија што експлицитно вели дека правото на приговор на совеста е признаено согласно националното право што го уредува неговото остварување. Понатаму, Парламентарното собрание на Советот на Европа и Комитетот на министри во неколку пригоди ги повикаа земјите – членки кои се’ уште го немаат тоа сторено да го признаат правото на приговор на совеста и тоа, на крајот, стана предуслов за прием на нови земји-членки во организацијата. Во светлина на претходното и на нејзината доктрина на „жив инструмент“, Судот заклучи дека промената во толкувањето на Член 9 е неопходна и предвидлива и дека таа одредба веќе не може да се толкува во врска со Член 4 § 3 (b). Во секој случај, се покажа од *travaux préparatoires* (подготвителната работа) на Член 4 дека единствена цел на точка б од став 3 е да понуди натамошно разјаснување на концептот „присилна или задолжителна работа“ којшто ниту го признаваше, ниту го исклучуваше правото на приговор на совеста. Оттука, тој не треба да има ограничувачки ефект на правата гарантирани со Член 9.

Соодветно, иако Член 9 не го споменува експлицитно правото на приговор на совеста, Судот смета дека противењето на служење воен рок мотивирано од сериозен и ненадминлив конфликт меѓу обврската да се служи во армијата и личната совест или длабоките и искрени верски или други чувства претставува уверување или вера што е со доволна убедливост, сериозност, кохезија и важност за да ги привлече гаранциите од Член 9. Со оглед на тоа што ова е состојбата на апликантот, Член 9 се применува на неговиот предмет.

(b) *Усогласеност* – Тоа што апликантот не се јавил на служење на воениот рок е манифестација на неговите верски уверувања па, оттука, осудителната пресуда за него претставува попречување на неговата слобода да ја изразува својата вероисповест. Оставајќи го отворено прашањето дали попречувањето било пропишано со закон или дали се стремело кон легитимна цел, Судот пристапил кон испитување на маргината на проценка дадена на тужената држава во случајот на апликантот. Земајќи предвид дека речиси сите земји-членки на Советот на Европа имаат воведено алтернативи за воениот рок, секоја држава која го нема сторено тоа ужива само ограничена маргина на проценка и мора да докаже дека попречувањето коренсподирало со „итна општествена потреба“. Во односното време, сепак, постојниот систем во Ерменија наметнал на граѓаните обврска што имала потенцијално сериозни импликации за оние кои вложувале приговор на совеста, а истовремено не дозволувала никакви исклучоци врз основа на совеста и ги казнувала оние кои, како апликантот, одбиле да служат воен рок. Ваквиот систем, оттука, не постигнал праведна рамнотежа меѓу интересите на општеството како целина и оние на поединецот. Според мислењето на Судот, наметнувањето кривични санкции на апликантот, иако никако не се земени предвид потребите на неговото верско убедување, не може да се смета за мерка неопходна во демократско општество. Судот понатаму посочи дека гонењето и осудителната пресуда за апликантот што уследиле откако ерменските власти официјално се обврзале, по зачленувањето во Советот на Европа, дека ќе воведат алтернативна служба во конкретно специфициран рок, а тоа и го сториле помалку од година време по осудителната пресуда за апликантот. Во овие околности, за осудителната пресуда за апликантот, која е во директен

конфликт со официјалната политика на реформи и законодавни промени за остварување на меѓународните обврски на Ерменија, не може да се каже дека била поттикната од итна општествена потреба.

Заклучок: повреда (шеснаесет наспрема еден глас).

Член 41: EUR 10,000 за непарична штета.

На овој линк може да се најдат [Case-Law Information Notes](#)

© Совет на Европа/Европски суд за човекови права 2012

Официјални јазици на Европскиот суд за човекови права се англискиот и францускиот. Овој превод е изработен со поддршка на Human Rights Trust Fund на Советот на Европа (www.coe.int/humanrightstrustfund). Преводот не е обврзувачки за Судот, ниту Судот презема било каква одговорност за неговиот квалитет. Преводот може да се префрли од HUDOC базата на податоци за судската пракса на Европскиот суд за човекови права (<http://hudoc.echr.coe.int>) или од други бази на податоци со кои Судот го споделил. Може да биде репродуциран за некомерцијални цели под услов да се наведе потполниот наслов на предметот заедно со горната назнака за авторски права и споменувањето на Human Rights Trust Fund. Ако постои намера да се употреби некој дел од овој превод за комерцијални цели, Ве молиме контактирајте ги publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.